Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Rok szkolny 2026/2027

dr Ewa Wnuk

Dział	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Życie społeczne	Definiuje pojęcie socjalizacji, roli społecznej. Wymienia rodzaje grup społecznych, cechy rodziny, definiuje prawa i obowiązki dzieci, wyjaśnia czym jest budżet	Rozróżnia rodzaje norm społecznych, rodzaje grup społecznych, definiuje czym jest mediacja i arbitraż. Wyjaśnia znaczenie potrzeb w życiu człowieka	Omawia funkcje rodziny, tworzy prosty budżet rodzinny, stosuje proste metody asertywnego zachowania, omawia prawa konsumenta	Charakteryzuje prawa i obowiązki ucznia, zadania samorządu uczniowskiego. Wypełnia formularz reklamacji	Analizuje skutki nadwyżki i deficytu budżetowego, dokonuje prostej autoprezentacji, przedstawia postać, która jest dla niego autorytetem – wraz z uzasadnieniem
Prawo i prawa człowieka	Wskazuje w Konstytucji RP artykuły dotyczące praw i obowiązków obywatela. Wymienia cechy praw człowieka. Wyjaśnia czym jest hejt. Wskazuje na rodzaje odpowiedzialności prawnej nieletnich.	Przedstawia funkcje praw człowieka. Rozróżnia prawa osobiste, socjalne i kulturalne. Wyjaśnia, czym są generacje praw człowieka. Wskazuje korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z Internetu.	Omawia katalog praw człowieka. Wskazuje po pięć przykładów wolności i praw z poszczególnych generacji praw człowieka. Omawia rodzaje cyberprzemocy. Omawia uprawnienia policji	Charakteryzuje przyczyny łamania praw człowieka. Charakteryzuje działalność Rzecznika Praw Człowieka i Praw Dziecka. Charakteryzuje sposoby radzenia sobie z hejtem	Analizuje i ocenia działalność organizacji chroniących prawa człowieka. Tworzy pismo/list do Rzecznika Praw Człowieka, do organizacji broniącej praw człowieka. Analizuje i wskazuje skutki i skalę zagrożeń cyberprzemocą

Społeczność lokalna i regionalna	Definiuje pojęcie samorządu i wymienia jego rodzaje. Pokazuje na mapie podział terytorialny w Polsce – wskazuje swoje województwo, powiat i gminę.	Przedstawia organy samorządu terytorialnego. Rozróżnia zadania własne i zadania zlecone gminy, powiatu i województwa. Wymienia najważniejszych polityków samorządowych ze swojego regionu,	Omawia różnicę między organem stanowiącym a organem wykonawczym. Omawia zasady związane z dochodami i wydatkami gminy, powiatu i województwa. Wskazuje jaką sprawę załatwia się w danym urzędzie.	Charakteryzuje pojęcie referendum i omawia główne zasady związane z jego organizacją. Charakteryzuje pojęcie budżetu obywatelskiego. Wyjaśnia jak działa e-urząd.	Dokonuje oceny działań swojej gminy – wskazuje dwie mocne i dwie słabe strony działania organów władz samorządowych. Wskazuje przykład realizacji budżetu obywatelskiego ze swojego miejsca zamieszkania. Analizuje aktywność obywatelską w swoim regionie.
Wspólnota narodowa	Definiuje pojęcie narodu, ojczyzny, patriotyzmu. Przedstawia historię symboli Rzeczypospolitej Polskiej. Wymienia cztery przykłady konstytucyjnych obowiązków obywatela. Wyjaśnia pojęcie stereotypu.	Wskazuje po trzy przykłady patriotyzmu w dawniej i w czasach współczesnych. Odróżnia narodowość od obywatelstwa. Definiuje pojęci emigranta, imigranta, uchodźcy, rozróżnia mniejszości narodowe i etniczne. Podaje przykłady stereotypów.	Omawia przykłady polskiego dziedzictwa narodowego. Omawia sposoby nabycia obywatelstwa. Omawia prawa mniejszości narodowych w Polsce. Omawia problem ksenofobii, szowinizmu, rasizmu.	Charakteryzuje wartości obywatelskie. Omawia działania patriotyczne w gospodarce. Przy pomocy mapy wskazuje skupiska mniejszości narodowych i etniczny w Polsce oraz skupisk Polonii na świecie. Charakteryzuje przyczyny i skutki postaw ksenofobicznych i kosmopolitycznych.	Ocenia różne sposoby postaw patriotycznych. Analizuje przykłady nietolerancji – odróżnia tolerancję od akceptacji. Znajduje sposoby rozwiązania konfliktów związanych z nietolerancją.

Polska państwem demokratycznym	Przedstawia trójpodział władzy w Polsce. Podaje cechy państwa. Przedstawia hierarchię aktów prawnych. Podaje liczbę posłów i senatorów. . Podaje nazwiska głównych polityków – prezydenta, marszałka Sejmu, Senatu, wybranych ministrów. Przedstawia podział sądów w Polsce. Wymienia największe partie polityczne w Polsce. Odróżnia opinię od faktu.	Rozróżnia pojęcie narodu i państwa. Wyjaśnia rolę konstytucji w państwie. Wymienia organy Sejmu i Senatu. Wyjaśnia czym jest Zgromadzenie Narodowe. Definiuje zadania Rady Ministrów. Wymienia w kolejności nazwiska prezydentów RP po 1989 r. Podaje cechy partii politycznej. Wyjaśnia różnice pomiędzy stowarzyszeniem a fundacją. Wymienia zasady bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych.	Omawia funkcje państwa. Wyjaśnia różnicę pomiędzy demokracją pośrednią a bezpośrednią. Opisuje zasady wyborów do Sejmu i Senatu. Wymienia kompetencje prezydenta. Omawia zasady działania sądów. Rozróżnia cechy partii prawicowych lewicowych i centrowych. Omawia rodzaje wolontariatu. Omawia kodeks etyczny dziennikarzy. Określa funkcje reklamy.	Charakteryzuje ustroje polityczne – demokrację, autorytaryzm, totalitaryzm. Opisuje zasady ustroju Polski Wskazuje kompetencje Sejmu i Senatu. Przedstawia proces legislacyjny. Określa kompetencje Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu. Charakteryzuje systemy polityczne na świecie. Charakteryzuje zasady działania związków zawodowych.	Analizuje mechanizmy funkcjonowania demokracji. Analizuje aktualny podział polityczny w parlamencie. Wyciąga wnioski na podstawie sondaży politycznych. Analizuje działania sądów w Polsce. Omawia założenia głównych partii politycznych. Tworzy przykładowy projekt własnej partii i kampanii wyborczej. Analizuje mechanizmy oddziaływania reklam. Tworzy projekt przykładowej kampanii społecznej.
Sprawy międzynarodowe	Definiuje pojęcie polityki zagranicznej. Wymienia najważniejsze organizacje międzynarodowe, do których należy	Wskazuje różnice pomiędzy ambasadorem a konsulem. Wymienia organy ONZ, NATO i UE. Wymienia Ojców założycieli	Omawia skład i znaczenia działania Rady Bezpieczeństwa ONZ. Wymienia w kolejności Traktaty założycielskie UE.	Omawia znaczenie Paktu Północnoatlantyckiego dla bezpieczeństwa Polski. Charakteryzuje kompetencje Komisji Europejskiej, Rady	Analizuje aktualną sytuację polityczną na świecie – wyciąga proste wnioski. Analizuje i omawia problemy współczesnego

	Polska. Wymienia państwa założycielskie UE. Wymienia symbole UE. Podaje datę przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Wymienia trzy aktualne konflikty zbrojne na świecie.	UE. Rozróżnia Radę Europy od Rady Unii Europejskiej. Podaje definicję globalizacji. Podaje przyczyny konfliktów zbrojnych.	Omawia skutki globalizacji w różnych obszarach. Wyjaśnia pojęcie terroryzmu, podaje przykłady terroryzmu na świecie.	Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego. Charakteryzuje zjawisko przestępczości zorganizowanej.	świata – wskazuje skutki procesów globalizacyjnych dla Polski i świata – wyciąga wnioski, wskazuje możliwe rozwiązania. Analizuje skutki konfliktów, wojen, terroryzmu i przestępczości zorganizowanej dla Polski i świata.